

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum auaritia sit vitium speciale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

QVAEST. XIII. DE AVARITIA, ART. I.

QVAESTIO XIII.
De avaritia.

In quatuor articulos diuisa.

- ¶ Primo enim quaeritur, Vtrum avaritia sit vitium speciale.
- ¶ Secundo, Vtrum avaritia sit peccatum mortale.
- ¶ Tertio, Vtrum sit vitium capitale.
- ¶ Quarto, Vtrum mutare ad v'suram sit peccatum mortale.

Vtrum avaritia sit vitium capitale.

ARTICVLVS PRIMVS.

QVAESTIO est de avaritia. Et primo quaeritur, vtrum sit vitium speciale. & videtur qd no. Omne enim vitium speciale habet materiam specialem, quia semper in moralibus sp's determinatur fm obiecta: sed avaritia no h't materiã specialem, sed generale. Dicit. n. Aug. 3. de lib. arb. avaritia, quæ Græce philargyria dicitur, non in solo arg'eto vel nummis. sed in omnibus rebus quæ inordinate cupiuntur, intelligenda est, vbiunque omnino plus vult quiquam quàm satis est. ergo avaritia non est speciale peccatum.

Lib. 3. c. 17. circa mediũ tom. 1.

Homil. 16. in Euang. inter prim. & med. dnm.

In post. prædicam. c. habere. tom. 1.

Lib. 3. cap. 8. tom. 5.

Lib. 11. c. 11. tom. 3.

Li. 1. de lib. arbit. o. vlti.

Lib. 3. c. 19. tom. 1.

Lib. 11. c. 15.

Homil. 15. in Mat. inter princip. & mediũ to. 2.

¶ 2 Præ. Id quod cõtinet sub se diuersa genera peccatorum, nõ est speciale peccatum: sed avaritia cõtinet sub se diuersa genera peccatorum. Nam etiam sub avaritia continetur superbia, quæ est appetitus inordinatus excellentiæ. Dicit enim Gregor. in homil. super. Ductus est Iesus &c. Avaritia non solum pecuniæ est, sed etiam altitudinis, cum supra modum sublimitas ambitur. ergo avaritia non est speciale peccatum.

¶ 3 Præ. Tullius dicit, quod avaritia est immoderatus amor habendi: sed omnia quæ ad nos pertinent, habere dicimur, & partes nostræ substantiæ, & qualitates, & quantitates, & exteriora accidentia, vt dicit Philo. in prædicamentis. ergo avaritia non est speciale peccatum.

¶ 4 Præ. Omne peccatum speciale h't aliud pctm sibi oppositum, vt d' in 2. Ethic. Sed avaritia nõ h't aliquod peccatum sibi oppositum, vt patet p Philo. in 5. Ethic. ergo avaritia non est speciale peccatum.

¶ 5 Præ. Illud quod se habet ad omnia genera peccatorum, non videtur esse speciale peccatum: sed avaritia se habet ad omnia genera peccatorum. Dicitur enim 1. ad Timot. vlt. Radix omnium malorum est cupiditas: per quam avaritia intelligitur, vt August. dicit 1. super Gene. ad literam, ergo avaritia non est speciale peccatum.

¶ 6 Præ. Si avaritia sit speciale peccatum, hoc maxime erit in quantum avaritia est inordinatus appetitus pecuniarum: sed hoc et modo avaritia est peccatum generale, quia o' peccatum est p. cõuersione ad commutabile bonum, vt Aug. dicit. Bona autem temporalia fere omnia per pecuniam possunt acquiri, fm illud Eccles. 10. Pecuniæ obediunt omnia. ergo avaritia nullo modo est speciale peccatum.

¶ 7 Præ. Nullum speciale peccatum cõtrariatur diuersis virtutibus, eo qd vni vnum est contrarium, vt d' in 10. Meta. sed avaritia contrariatur diuersis virtutibus: cõtrariatur enim charitati, vt Aug. dicit sup Gene. ad literam: contrariatur etiam liberalitati, secundum quod communiter dicitur: contrariatur etiam iustitiæ secundum qd est specialis virtus, vt dicit Chryso. exponens illud Mat. 5. Beati qui esuriunt & sitiunt iustitiam. Iustitia enim dicit vel vniuersalẽ

virtutem, vel particularem avaritiæ contrarium: ergo avaritia non est speciale peccatum.

¶ 8 Præ. Avaritiæ proprium est, ut retineat non tenenda; sed spiritualia sunt specialiter non tenenda, quia communicata nõ minuuntur, sed crescunt: ergo avaritia est circa spiritualia bona. Manifestum est autem quod est circa bona corporalia. ergo avaritia uersaliter circa omnia bona. Non ergo est vitium speciale: sed generale.

SED CONTRA. Nullũ generale diuiditur contra specialia: sed avaritia diuidit cõtra specialia peccata. Greg. enim 5. 1. moral. distinguit avaritiã contra alia vitia capitalia. Gene. etiã 3. in glo. dicitur, quod diabolus tentauit primũ hominẽ de gula, superbia & avaritia, & sic avaritia contra alia peccata diuiditur. ergo avaritia est speciale peccatum.

¶ 2 Præ. Speciali uirtuti peccatũ speciale cõtrariatur: sed avaritia cõtrariatur iustitiæ fm qd est virtus specialis, ut patet per auctoritatem Chrysostomi inductam. ergo avaritia est peccatum speciale.

¶ 3 Præ. Radix habet rõnem principii: sed principium distinguitur ab his, quorum est principium: quia est principium uel causa sui ipsius. Cũ ergo avaritia sit radix omnium malorum, ut Apost. dicit, videtur qd avaritia sit peccatum distinctum ab aliis peccatis. & ita non est generale peccatum: sed speciale.

RESPON. Dicendũ, qd avaritia fm qd est appetitus nominis impositione, significat inordinatã cupiditatem pecuniarum. D' enim auarus quãsi auarus, ut Iuliodorus dicit in li. Etymo. & huic conuenit qd in græco avaritia philargyria nominatur, quæ amor argenti, unde cum pecunia sit quædam uirtus specialis, avaritia v' fm primam nominis impositionem speciale quoddam vitium esse, sed secundum quandã similitudinem ampliatum est hoc nomen ad significandum inordinatam cupiditatem quorumlibet bonorum, & secundum hoc avaritia est generale peccatum, quia in omni peccato est uictio per appetitum inordinatum ad aliquid mutabile bonũ, & ideo Aug. 11. super Genesim dicit, qd est avaritia generalis, quia quædam aliquid plus quã oportet, & est avaritia specialis uilitatis appellatur amor pecuniæ. Et huius dictionis rõ est: quia cũ avaritia sit inordinatus appetitus habendi, sicut h'c potest uno modo sumi cũ & alio modo specialiter, prout dicitur h'c impositionem de qua possumus quod volumus facere: etiam avaritia sumitur generaliter pro inordinato amore habendi quamcumque rem, & specialiter p amore habendi possessiones, quæ o' sunt vitia pecuniæ intelliguntur, quia eorum pretium pecunia mensuratur, vt Philo. dicit in 4. Ethic. sed peccatum uirtuti opponitur, oportet considerari circa possessiones uel pecunias constitit & liberalitas: aliter tñ. & aliter. Ad iustitiam autem medium æqualitatis constituitur in ipso possessis, ut. s. vnusquisque habeat quod sibi debet: liberalitas uero constituit medium in ipso animabus animæ: ut. i. vnusquisque non sit mendicior uel cupidus pecuniæ, & qd sit emissus cum delectatione uel sine tristitia, qd oportet, & oportet. Quidam ergo loquuntur de avaritia de opposito liberalitatis, & secundum hoc avaritia importat quendam defectũ circa emissionem pecuniarum, & quandam superfluitatem circa retentionem & retentioem earum in superfluo amore pecuniæ. Philo. uero in 5. Ethic. loquitur de avaritia

sicut de opposito iustitia, & fm hoc avarus dicitur qui recipit vel retinet aliena contra debitum iustitia...

AD PRIMUM ergo dicendum, quod August. ibi loquitur de avaritia communiter dicta, & similiter dicendum ad secundum.

AD TERTIUM dicendum, quod habere specialiter dicitur possessiones, quarum omnino Domini sumus...

AD QUARTUM dicendum, quod obiectio illa procedit de avaritia secundum quod opponitur iustitia...

AD QUINTUM dicendum, quod avaritia pertinet ad omnia peccata non sicut genus, sed sicut radix...

AD SEXTUM dicendum, quod quedam acquiruntur pecunia, quae sunt fm eandem rationem appetibilia...

AD SEPTIMUM dicendum, quod avaritia opponitur iustitiae & liberalitati...

AD OCTAVUM dicendum, quod spiritualia bona non sunt retinenda sed communicanda...

ARTICVLVS II.

Primum avaritia sit peccatum mortale.

SECUNDO quaeritur, utrum avaritia sit peccatum mortale, & videtur quod sic...

¶ 2 Præ. O peccatum quod contrariatur charitati, est mortale: quia per charitatem est vita animae...

num charitatis est cupiditas. ergo avaritia quae est idem cupiditas, est peccatum mortale.

¶ 3 Præ. 1. Ioan. 2. dicitur, Si quis diligit mundum, non est charitas patris in eo...

¶ 4 Præ. Illud quod contrariatur iustitiae, videtur esse peccatum mortale, eo quod iustitia habet rationem debiti...

ergo avaritia est peccatum mortale. ¶ 5 Præ. Donum Dei est aliquid perfectius virtute: sed avaritia opponitur cuidam dono Dei...

¶ 6 Præ. Peccatum mortale est auersio a bono incommutabili, & conuersio ad commutabile bonum...

¶ 7 Præ. Illud quod deprimit mentem ad terrena, ut ad superiora non possit consergere, videtur esse peccatum mortale...

¶ 8 Præ. Insanabilitas est conditio grauissimi peccati: Nam peccatum in spiritu sancto, quod est grauissimum, irremissibile dicitur...

SED CONTRA est, quod dicitur 1. ad Cor. 3. super illud, Si quis edificauerit super hoc fundamentum...

¶ 2 Præ. Avaritia per diglitalitatem opponitur: sed per diglitalitatem ex genere suo non est peccatum mortale...

¶ 3 Præ. Ad avaritiam proprie pertinet superflua temporalia congregare: hoc autem non semper est peccatum mortale...

¶ 4 Præ. Non accipere aliena videtur esse laudabile: sed quandoque avari nolunt accipere aliena...

RESPON. Dicendum, quod sicut dictum est, avaritia dicitur dupliciter. Quandoque enim sumitur secundum quod est opposita iustitiae...

¶ 1 Præ. O peccatum quod contrariatur charitati, est mortale: quia per charitatem est vita animae...

¶ 2 Præ. O peccatum quod contrariatur charitati, est mortale: quia per charitatem est vita animae...

Basil. ferm. ad diuites avaros sup illud Luc. 12. dicitur horra mea, id est Ambros. in ferm. 81. declinando ad finem. Ex his quae in illo ca. sparsim ha. Glo. ordin. id videt collegit.

Li. 4. c. 1. non multa peul a fi. tom. 5.

Et Aug. 1. li. de sile & operis. c. 16. au te med. 4.

Li. 4. c. 1. non temote a fi. tom. 5. 2. q. 118. art. 4. art. p. ced. q. ced. ar. 3. & locis ibi citatis.

Li. 1. cap. 1. a med. tom. 5.